

CÍMKETERVEK SZERZŐSÉGÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA, EGYÜTTESEN LÉTREHOZOTT MŰ FELTÉTELEI

SZJSZT-10/2016

I. A megkeresés és a tényállás

A megkereső nyomozóhatóság a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 388. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő utánzással vagy átvétellel elkövetett iparjogvédelmi jogok megsértése vétség, továbbá a Btk. 385. § (1) bekezdésébe ütköző és az (1) bekezdése szerint minősülő szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése vétség bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt Ny. S. ellen a fenti ügyszámon folyamatban lévő büntetőügyben a 2016. május 5. napján kelt határozatával szakértőként a Szerzői Jogi Szakértő Testületet (a továbbiakban: SZJSZT) rendelte ki.

A nyomozóhatóság megkeresésében összefoglalta a tényállást, és az eljáró tanács rendelkezésére bocsátotta a büntetőügy teljes iratanyagát. Az eljáró tanács a kirendelésről szóló határozat és a rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján az alábbi tényállást állapította meg.

A kft.1 és kft.2 2013. 04. 02. napján megbízási szerződést kötött egymással, amelyben a kft.1 mint megbízó megbízta a kft.2-t mint megbízottat a projekt keretében elvégzendő „közös termékfejlesztés – a termék kialakítása” feladatainak ellátásával (a továbbiakban: kft.1–kft.2-szerződés). A szerződés tárgya a kft.2 által gyártott termék védjegy és brand alatt történő létrehozása és forgalmazása volt. A kft.1–kft.2-szerződés 14. pontja kimondta, hogy a felek megállapodtak abban, hogy „az értékesítésről és a szerzői jogok használati díjáról külön szerződésben rendelkeznek.

A kft.1 2013. május 2. napján szerződést kötött kft.3-mal, amelynek 1. pontjában a felek megállapodtak, hogy „a kft.3 a termék címketervek grafikai tervezése és nyomdai gyártása céljából saját nevében köthet szerződéseket, fogadhat megrendeléseket a projekt azon tagjaival, akik a projekthez kapcsolódó termékeket állítanak elő”. A szerződés 2. pontja szerint a kft.3-nak „a címketervek elkészítése során követnie kell a projekt brand arculati elemeit”. A szerződés 3. pontja értelmében a kft.1-nek „mint a brand tulajdonosának jóváhagyási joga van a címketerveket illetően”. A szerződés 5. pontja alapján a kft.1 „nem járul hozzá legendás címketervek, címkék és a címkéken megjelenített grafikai elemek olyan felhasználásához, amely nincs összefüggésben a projekt promóciós tevékenységével” (a továbbiakban: kft.1–kft.3-szerződés).

A kft.2 2013. június 22. napján Megrendelő című szerződést kötött a kft.3-mal, amelyben megbízta a kft.3-at a projekt keretében megvalósuló termék címkéjének grafikai tervezésével (a továbbiakban: kft.2–kft.3-szerződés). A szerződés semmilyen rendelkezést nem tar-

talmaz az az alapján elkészülő címketervek szerzői jogaira vonatkozóan. A szerződés szerint a kft.2 volt köteles a kft.3-nak a megbízási díjat megfizetni.

A kft.1 2012. 10. 13. elismert bejelentési nappal magyar nemzeti szóvédjeggyel rendelkezik a projekthez kapcsolódó szóösszetételre vonatkozóan a 35. (reklámozás) áruosztályban.

A kft.1–kft.2, a kft.1–kft.3 és a kft.2–kft.3-szerződések alapján a kft.3 létrehozta a termék címketervét, első változatában (a továbbiakban: 1. verzió) az alábbi tartalommal és külső kialakítással:

- háttérkép: kék-fehér színkombinációban, a termék elnevezéséhez kapcsolódó történetet alapul vevő tájképpel, sátorral és női arcot formáló, a felhőkből előbújó alakkal;
- a projekthez kapcsolódó termékfelirat egy külön színes, világosbarna-fehér árnyalatú ábrában került elhelyezésre a címke közepén, a védjegyet is képező projekthez kapcsolódó szóösszetétel-kifejezés egy szalagszerű formán került elhelyezésre különleges írásmóddal.

2013. május 22. napján a kft.1 nevében eljáró cégvezető megküldte e-mailben a kft.2-nek az elkészült címketervek 1. verzióját. A címketervekre a kft.2 nevében eljáró személy 2013. május 22. napján küldött levelében észrevételeket tett:

- az egyenletesen kék háttér, ahogy távolodik a címke közepétől, lehetne aranybarnás árnyalatú, mert így jegesnek tűnik az összhatás;
- a címke két oldalán végigfutó kék csík utalhatna a termék milyenségére: rózsaszín, sötétkék és világoskék.

A kft.1 nevében eljáró cégvezető 2013. május 23. napján e-mailben közölte a kft.3-mal az 1. verziós címketerv módosítására vonatkozó, a kft.2-től származó észrevételeket és javaslatokat:

- A címke alsó és felső szélén végigfutó csík utalhatna a termék milyenségére, pl. rózsaszín, sötétkék és világoskék.
- A hold vagy nap áraszthatna egy kis meleget, amely meleg hatást kölcsönözne az arcnak. Az áll és a száj lehetne kicsit „mosolygósabb”, illetve a „képmás” könnyebben felismerhető.
- A jurta vagy sátor jelenleg inkább iglóra hasonlít, szeretnék, ha autentikus (I. Béla korabeli) lenne.
- A projekthez kapcsolódó terméket jelző logó színét (minden termék esetében) a projekt logójához (papirusz) kell illeszteni.
- A projekthez kapcsolódó terméket jelző logó kontúrjai a projektlogó „éleikhez” hasonlítsanak, mert így vastagnak tűnik, azaz ellentétben van a „szakadozott” papírszél eredeti hatásával.
- A színvilág hajazzon a projektéra, tehát a kék lehet élénkebb, vidámabb.

A kft.3 a fenti instrukcióknak megfelelően módosította a címketervet (a továbbiakban: végleges verzió), amely az alábbi tulajdonságokkal rendelkezett:

- háttérkép: módosított sátorforma, zöldre és barnásszürkére színezett tájképpel, élénkebb kék égbolttal, barna-bronz-arany árnyalatú, jobban strukturált, részletgazdagabb női képmás formával, módosított szájjal,
- a címkék szélén futó színes csíkokkal,
- a projekthez kapcsolódó terméket jelző logó és a termék megnevezését tartalmazó feliratlogóban a papirusz színét hozzáigazították a női alak színéhez, a feliratok színét is módosították.

A kft.2 a fent leírt végleges verzióval kezdte meg a termék gyártását és forgalmazását.

Az iratok között fellelhető, a kft.3 ügyvezetője által 2014. november 19. napján tett tánuvallomásban (iratcsomag I. akta 659. oldaltól) nyilatkozott a mű keletkezésének körülményeiről az alábbiak szerint: „a grafikai tervezések [a kft.1 ügyvezetője – eljáró tanács beszúrása] és az adott cég instrukciói alapján készültek. A termék címkéjével kapcsolatban a cégvezető elmondta nekünk, hogy azon milyen szóösszetételeknek kell szerepelni, és milyen betűtípussal kell azokat leírni. A címkén szereplő arculatot, ábrákat pedig mi [a kft.3 – az eljáró tanács beszúrása] találtuk ki, és mi készítettük el. Az, hogy a címkén az eredeti felirathoz kapcsolódó, de attól összetételben eltérő felirat (a továbbiakban: új felirat) szerepeljen, az közös gondolkodás eredménye. Elkészítettük a címke alapját, ami a későbbiekben a cégvezető, valamint a kft.2 javaslatára módosításra került. A módosítások a színekben történtek, valamint a termékre vonatkozó információkban. 2013. július végére elkészült a címke végleges verziója, melyet mind a kft.1 ügyvezetője, mind a kft.2 jóváhagyott.”

A nyomozati iratok között a 799. oldaltól kezdődő Ny. S. (a kft.2 ügyvezetője) gyanúsítottai vallomásában az szerepel a címketerv elkészítésére vonatkozóan, hogy „azt, hogy hogy nézzen ki a címke, azt is én jelöltem meg a kft.3 ügyvezetőjének”.

A létrehozott végleges verziójú címketerv jogosultjaként a kft.1 ügyvezetője a 2014. augusztus 24. napján kelt feljelentésében azt állította, hogy a címkék tulajdonosa a kft.3, és hogy a címkét mint arculatot a kft.2 a szellemi termék tulajdonosának (kft.3) előzetes hozzájárulása nélkül változtatta meg (a bűnügyi iratok között a 9. oldalon található).

A kft.2 nevében ügyvezetőként eljárva Ny. S. 2014. április 23. napján megbízta K. Zs.-t azzal, hogy módosítsa a címketerv kft.3 által készített végleges verzióját oly módon, hogy a projekthez kapcsolódó szóösszetétel helyett egy új szóösszetétel (a továbbiakban: új szóösszetétel) felirat szerepeljen rajta, a projekthez kapcsolódó szóösszetétel, valamint a projekthez kapcsolódó termékszöveg pedig kerüljön törlésre. Ezen módosítástól eltekintve a címketerv a végleges verzióval azonos maradt.

A kft.2 az így módosított termék új szóösszetétel feliratú, de a kft.3 által készített végleges verzión látható háttérképet tartalmazó színes ábrára 2014. februárjában X szám alatt magyar nemzeti színes ábrás védjegybejelentést tett a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál (a továbbiakban: SZTNH).

A kft.3 2014 októberében felszólalást nyújtott be a fenti védjegybejelentéssel szemben az SZTNH-hoz, amelyben egyedüli szerzői jogosultként lépett fel, és amelynek eredményeképpen a védjegybejelentés végül elutasításra került (2015. júliusában kelt határozat).

A kft.1 ügyvezetője 2015. március 25-én tett tanúvallomásában úgy nyilatkozott, hogy „felhívtuk a kft.3 figyelmét, hogy a grafikai művet tartalmazó arculat védjegybejelentésével kapcsolatban mint szerző szólaljon fel a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál”.

2015. augusztus 31. napján a kft.2 és a kft.3 egyezséget kötött egymással szerzői jogi vitájukban, ezen megállapodás 2. pontjában a kft.3 hozzájárult ahhoz, hogy a kft.2 a kft.3 által tervezett színes ábrás megjelölést kereskedelmi tevékenysége során az általa forgalmazott termék megjelöléseként kizárólagosan használja és azt továbbtervezzé, átalakítsa, továbbá a kft.3 a szerződés 3. pontja szerint a forrásanyagokat is átadta a kft.2-nek. A kft.3 a szerződés 4. pontjában kijelentette, hogy szerzői vagyoni jogait teljes egészében a kft.3-ra ruházta át. A kft.2 a szerzői vagyoni jogokért 250 000 Ft + áfa összegű jogdíjat megfizetett a kft.3-nak (a továbbiakban: jogátruházási szerződés).

A kft.1 ügyvezetője a cég képviselőjeként 2016. március 4. napján kelt beadványában előadta, hogy a kft.3 szerzői jogi jogsértést valósított meg a fenti jogátruházási szerződés megkötése miatt. Ezen beadványában kifejtette, hogy a kft.3 járt el a projektbrand arculatának megtervezőjeként, és minden esetben ő végezte a termékfejlesztésekhez és más arculati elemek kialakításához kapcsolódó grafikai tervezési tevékenységeket. A kft.1 ügyvezetője iratában előadta, hogy a büntetőeljárás tárgyát képező címkék a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 6. §-a szerinti együttesen létrehozott műveknek minősülnek, mivel azok létrehozatalát a kft.1 kezdeményezte, a címketerveket a kft.1 által meghatározott módon kellett létrehozni.

Az eljáró tanács a szakvéleményhez csatolja 1. számú mellékletként a címketerv 1. verziójáról, végleges verziójáról készült fotókat, valamint az új szóösszetétel feliratú címkéről készült fotót.

II. A megkeresésben feltett kérdések

A nyomozóhatóság fent hivatkozott, szakértő kirendeléséről szóló határozatában az alábbi kérdések megválaszolását várja az eljáró tanácstól:

1. *A projekt keretében létrehozott, a termékre tervezett projekthez kapcsolódó szóösszetéttel ellátott címke vonatkozásában ki vagy kik – kizárólag a kft.3, vagy a kft.3 és a kft.1 közösen – tekinthetők szerzőnek?*
2. *A létrehozott címke az Szt. 6. § (2) bekezdése alapján együttesen létrehozott műnek minősül-e?*

III. A Szerzői Jogi Szakértő Testület eljárásának jogszabályi alapja

A Sztj. 101. §-a alapján szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok szakvéleményt kérhetnek a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő szakértő testülettől.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 1. §-a szerint a Szerzői Jogi Szakértő Testület az Sztj. 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés vagy megbízás alapján. E rendelet alkalmazásában szerzői jogi jogvitás ügy az Sztj.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita.

A SZJSZT a megkeresésben szereplő tények és a rendelkezésére bocsátott bünyügyi iratanyag alapján jár el, egyéb tények, körülmények fennállását nem vizsgálja, kutatást, bizonyítást nem folytat le szakvéleménye elkészítésekor.

IV. Az eljáró tanács szakvéleménye

1. A szerzőség megállapítása

1.1. A szerzői jogi védelem fennállása

Az Sztj. 1. § (1) bekezdése szerint a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.

A (2) bekezdés *h*) pontja szerint szerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy a törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen:

h) a rajzolás, festés, szobrászat, metszés, könyvnyomás útján vagy más hasonló módon létrehozott alkotás és annak terve.

Az Sztj. 1. § (3) bekezdése szerint a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől.

Az Sztj. 1. § (6) bekezdése szerint valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.

Az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott iratanyagból és a színes, jó minőségű képek, valamint az eredetiben benyújtásra került címke alapján egyértelműen megállapítható, hogy a projekt keretében létrehozott, a termékre tervezett, a projekthez kapcsolódó szóösszetétellel ellátott címke és annak terve az Sztj. fent idézett 1. § (2) bekezdés *h*) pontja szerinti képzőművészeti alkotás, amely rendelkezik az Sztj. 1. § (3) bekezdése szerinti egyéni, eredeti jelleggel, így szerzői jogi védelemben részesül.

1.2. A szerzői minőség megállapítása

Az Sztj. 4. §-a szerint a szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző).

Szerző az Sztj. fenti szabálya alapján csak természetes személy lehet. Az Sztj. 106. §-a szerint ahol a törvény szerzőt említ, azon megfelelően érteni kell a szerző jogutódját és a szerzői jog más jogosultját is.

Annak megítélésekor, hogy egy adott mű vonatkozásában, ha létrehozatalában több személy is közreműködött, ki minősül szerzőnek, és ki pusztán közreműködő, azt kell megvizsgálni, hogy ki, milyen típusú tevékenységgel járult hozzá a mű létrehozatalához, és mely személy alkotótevékenysége eredményezte a mű egyéni, eredeti jellegét.

A címke létrehozatalának körülményei az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott és a tényállásban is idézett iratanyag alapján részben ellentmondásosak.

Az eljáró tanács az iratanyagban fellelhető tanúvallomások, szerződések és egyéb okiratok alapján azt állapította meg, hogy a címketervek elkészítésekor az alábbi közreműködők az alábbi tevékenységeket végezték:

	tevékenység
kft.1 ügyvezetője	<ul style="list-style-type: none"> – grafikai tervezéssel kapcsolatos instrukciók adása – a címkén feltüntetendő szóösszetétel meghatározása – a címkén feltüntetendő szóösszetétel betűtípusának meghatározása – a címkén szereplő új felirat mint témaötlet közös kigondolása a kft.3-al közösen
kft.3	<ul style="list-style-type: none"> – koncepció megtervezése – arculat megtervezése – címként szereplő ábrák, grafikák kitalálása és elkészítése – a címkén szereplő új felirat mint témaötlet közös kigondolása a kft.1 ügyvezetőjével közösen
kft.2	<ul style="list-style-type: none"> – elkészült 1. verzióval kapcsolatos módosítási javaslatok megtétele (szín, színárnyalat-módosítási ötlet, hangulattal kapcsolatos módosítási javaslat, sátorforma-módosítási javaslat) – ásványvízre vonatkozó információk megjelölése

A fenti tevékenységek áttekintése alapján az eljáró tanács megállapította, hogy a fenti tevékenységek közül egyedül a kft.3 által végzett tevékenység tekinthető szerzői, alkotótevé-

kenységnek, tekintettel arra, hogy annak eredményeként jött létre az egyéni, eredeti jelleget hordozó grafikai megjelenés, mivel mind a kft.1 ügyvezetője, mind pedig a kft.2 javaslatait, ötleteit, utasításait a kft.3, illetve a részükről eljáró természetes személy szerzők öntötték formába, valósították meg és ábrázolták grafikai műként. A kft.1 ügyvezetője és a kft.2 csupán instrukciókat, utasításokat, javaslatokat adott a kft.3-nak a címketerv és a címke elkészítésére vonatkozóan, azonban grafikai munkát, tervező tevékenységet nem végeztek.

Mindezekből eredően megállapítható, hogy a létrehozott címketerv eredeti szerzőjének, aki az Szjt. 4. §-a szerint csak természetes személy lehet, a kft.3-ban dolgozó, a címketervet fizikálisan elkészítő személy(ek) tekinthető(k).

A kft.3 nem tekinthető természetes személy szerzőnek, legfeljebb a szerzői vagyoni jogok Szjt. 106. §-a szerinti más jogosultja lehet, ha megszerezte a szerzői vagyoni jogokat a neki dolgozó, a címkét ténylegesen elkészítő természetes személy szerzőktől. Ezen személyektől a szerzői vagyoni jogokat a kft.3 a következő módokon szerezhette meg.

- a) Ha a címketervet készítő személyek a kft.3-mal munkaviszonyban álltak, és munkaköri kötelezettségük volt a címketerv elkészítése, vagy legalábbis ilyen jellegű alkotómunkák elvégzése, akkor a kft.3 munkáltatóként az Szjt. 30. §-a szerinti törvényi jogutódlással (jogátszállással) megszerezte a címketerven fennálló szerzői vagyoni jogok összességét a természetes személy munkavállaló szerzőktől.

Az eljáró tanács azonban megállapítja, hogy a bűnügyi iratanyagban nem merült fel semmilyen adat arra vonatkozóan, hogy ezek a személyek munkaviszonyban álltak-e a kft.3-mal, és hogy munkakörükbe tartozott-e az ilyenfajta alkotói feladatok ellátása, ezért az eljáró tanács a kft.3 munkáltatóként történt jogszerzésére és szerzői jogosulti pozíciójára vonatkozóan nem tud megállapítást tenni.

- b) Ha a címketervet készítő személyek nem álltak a kft.3-mal munkaviszonyban, vagy munkaviszonyban álltak ugyan, de nem igazolható, hogy munkaköri kötelezettségük volt az ilyen jellegű alkotótevékenység, akkor a kft.3 az Szjt. 16 § (1) bekezdése szerinti, az Szjt. 45. § (1) bekezdése alapján kötelezően írásbeli felhasználási engedéllyel, felhasználási szerződéssel tudta megszerezni a felhasználási jogosultságot a címketervet készítő személyektől, vagy ha a Szjt. 63. §-a szerinti reklámozás céljára megrendelt műnek tekinthető a címketerv, akkor az erre vonatkozó jogátruházási szerződéssel.

Az eljáró tanács azonban megállapítja, hogy a bűnügyi iratanyagban nem merült fel semmilyen adat arra vonatkozóan, hogy ezekkel a személyekkel kötött-e a kft.3 felhasználási szerződést vagy reklámozás céljára megrendelt műre vonatkozó jogátruházási szerződést, amelynek alapján a kft.3 a szerzői vagyoni jogok jogosultjának lenne tekinthető, ezért az eljáró tanács a kft.3 felhasználási szerződéssel történő esetleges jogszerzésére és szerzői jogosulti pozíciójára vonatkozóan nem tud megállapítást tenni.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy reklámozás céljára megrendelt műre vonatkozóan csak akkor jöhet létre érvényesen és hatályosan jogátruházási szerződés, ha annak

valamennyi, az Szjt. 63. § (2) bekezdésében meghatározott lényeges feltételében meg-
egyeztek a felek és azt írásban rögzítették, vagyis a szerződésnek tartalmaznia kell a
felhasználás módját, mértékét, földrajzi területét, időtartamát, a reklám hordozóját és
a szerzőnek járó díjazást. Az iratanyagban ilyen tartalmú szerződést az eljáró tanács
nem lelt fel, és nincs adat arra vonatkozóan, hogy ilyen tartalmú jogátruházási szer-
ződés létrejött volna, ezért az ezen a jogcímen történő jogszerzésre vonatkozóan sem
tud az eljáró tanács megállapítást tenni.

Az eljáró tanács a fentiek alapján megállapítja, hogy nem tekinthető a címketerv szerző-
jének sem a kft.1 ügyvezetője, sem a kft.1, tekintettel arra, hogy a mű létrehozatalában tett
közreműködésük nem alkotói, egyéni, eredeti jellegű hozzájárulás volt, a kft.1 ügyvezetője
és a kft.1 is csak ötleteket, utasításokat adott a kft.3-nak a mű elkészítésére vonatkozóan,
amelyek pedig az ötletvédelmet kizáró Szjt. fent idézett 1. § (6) bekezdése alapján nem ré-
szesülnek szerzői jogi védelemben, és az ötlet, javaslat, utasítás adása szerzői alkotótevé-
kenységnek nem tekinthető.

Az eljáró tanács kiemeli azt is, hogy a kft.1 mint jogi személy továbbá ugyanazon okból
nem minősülhet a mű eredeti szerzőjének, mint más jogi személy, mivel a mű szerzője az
Szjt. fent idézett 4. §-a szerint csak természetes személy lehet, jogi személy legfeljebb a fenti
a) vagy *b)* pontban meghatározott módokon szerezhette volna meg a szerzői vagyoni,
felhasználási jogokat a művön, és legfeljebb a szerzői jog Szjt. 106. § (1) bekezdése szerinti
más jogosultja lehet. Az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott iratanyagban nem lelhető fel
olyan szerződés, amely azt bizonyítaná, hogy a kft.1 akár a címketervet ténylegesen meg-
alkotó természetes személy szerzőktől, akár a kft.3-tól (ha szerzői jogosultnak tekinthető egy-
általán, és ez igazolható) megszerezte volna a címketerven fennálló szerzői vagyoni és/vagy
felhasználási jogokat. Mivel pedig felhasználási engedély az Szjt. 16. § (1) bekezdése alapján
írásbeli felhasználási szerződéssel szerezhető, ennek hiányában ilyen szerződés létrejöttéről
nem beszélhetünk, és a jogok megszerzésére sem kerülhetett sor.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy az iratanyagok között fellelhető kft.1–kft.3-szerződés
egyetlen pontja sem tartalmaz olyan rendelkezést, amelyben a kft.3 a címketervekre vonat-
kozóan felhasználási engedélyt, szerzői vagyoni jogokat adott volna a kft.1-nek. A szerző-
dés kft.1 által szerzői jogai alapjaként hivatkozott azon rendelkezése pedig, amely szerint
a kft.1-nek mint a brand tulajdonosának jóváhagyási joga van a címketerveket illetően, és
hogy a kft.1 nem járul hozzá olyan projekthez köthető címketervek, címkek és a címkeken
megjelenített grafikai elemek felhasználásához, amelyek nincsenek összefüggésben a pro-
jekt promóciós tevékenységével, nem minősül és nem tekinthető felhasználási engedély-
nek, mivel a felhasználási szerződés és felhasználási engedély lényeges tartalmi elemeiben
(szerzői mű megjelölése, kifejezett felhasználási engedély, engedélyezett terület, időtartam,
felhasználási módok) a felek nem állapodtak meg, azt a szerződés nem tartalmazza.

Az eljáró tanács kiemeli azt is, hogy maga a kft.1 törvényes képviselője többször kije-
lentette tanúként a büntetőeljárás során, hogy a címketerv szerzője és szerzői jogosultja

(„szellemi tulajdonjogok tulajdonosa”) a kft.3 (lásd a tényállásban idézett feljelentést és a kft.1 ügyvezetőjének tanúvallomását), és csupán a kft.3 és a kft.2 között létrejött jogátruházási szerződésről való tudomásszerzést követően, 2016. márciusi beadványában említ ezzel ellentétet. A kft.1 ügyvezetője a kft.1 képviselőjében tehát több ízben elismerte maga is a kft.3 egyedüli szerzői jogosulti mivoltát.

Ugyanezen okokból nem minősül a címketerv szerzőjének a kft.2 és a nevében eljáró személyek sem.

Az eljáró tanács válasza tehát a konkrét kérdésre a következő:

A projekt keretében létrehozott, a termékre tervezett projekthez kapcsolódó szóösszetétellel ellátott címke vonatkozásában a kft.1 nem tekinthető sem szerzőnek, sem a szerzői jog más jogosultjának, a kft.3 pedig attól függően minősül a mű szerzői jogi jogosultjának, hogy a címketervet ténylegesen készítő személyektől mint természetes személy szerzőktől megszerzte-e munkáltatói jogutódlással vagy írásba foglalt jogátruházási szerződéssel a szerzői vagyoni jogokat. Ez utóbbira adat a bűnügyi iratanyagban nem merül fel, ezért az eljáró tanács ebben a kérdésben állást foglalni nem tud.

2. Együttesen létrehozott mű minőség megítélése

Az Sztj. 6. § (1) bekezdése szerint az együttesen létrehozott műre (pl. nemzeti szabványra) a szerzők jogutódljaként azt a természetes vagy jogi személyt, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságot illeti meg a szerzői jog, amelynek kezdeményezésére és irányításával a művet létrehozták, és amely azt a saját nevében nyilvánosságra hozta.

A Sztj. 6. § (2) bekezdése határozza meg az együttesen létrehozott mű fogalmát: együttesen létrehozottnak minősül a mű, ha a megalkotásában együttműködő szerzők hozzájárulásai olyan módon egyesülnek a létrejövő egységes műben, hogy nem lehetséges az egyes szerzők jogait külön-külön meghatározni.

Az együttesen létrehozott mű mint fogalom az 1999. évi, most hatályos Sztj. hatálybalépésével került a magyar szerzői jogba, előtte a jogintézményt a magyar szerzői jog nem ismerte.

Az együttesen létrehozott mű bevezetésének alapját az európai uniós irányelvek adták:

- a) Az Európai Parlament és a Tanács adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK irányelve (a továbbiakban: adatbázis-irányelv) 4. cikk (2) bekezdése említi meg először konkrétan az együttesen létrehozott művet: „amennyiben valamely tagállam jogszabályai elismerik az együttesen létrehozott művet, a vagyoni jogok a szerzői jogi jogszabályokhoz tartoznak.”
- b) Az Európai Parlament és a Tanács számítógépi programok jogi védelméről szóló 2009/24/EK irányelve (2009. április 23. – kodifikált változat; a továbbiakban: szoftverirányelv) 2. cikk (1) bekezdés 2. mondata említi az együttesen létrehozott műveket szoftverek vonatkozásában: „ahol valamely tagállam jogszabályai elismerik az együt-

tesen létrehozott műveket, a tagállam jogszabályai szerint a mű létrehozójának minősülő személyt kell szerzőnek tekinteni.”

- c) Az Európai Parlament és a Tanács szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló 2006/116/EK irányelve (2006. december 12. – kodifikált változat; a továbbiakban: védelmiidő-irányelv) 1. cikk (4) bekezdése szerint amennyiben valamely tagállam különleges szerzői jogi rendelkezéseket alkalmaz együttesen létrehozott művek vagy a jogosultnak minősülő jogi személyek tekintetében, a védelmi időt a (3) bekezdés szerint kell számítani, kivéve ha a művet megalkotó természetes személyeket a mű nyilvánosságra hozott változatában e minőségükben tüntették fel. E bekezdés nem érinti azon feltüntetett szerzők jogait, akiknek azonosítható hozzájárulásait e művek tartalmazták; e hozzájárulások tekintetében az (1) vagy (2) bekezdést kell alkalmazni.

Az európai uniós irányelvek alapján megállapítható, hogy az együttesen létrehozott műveket elsősorban sui generis adatbázisokkal, szoftverekkel kapcsolatban tartja elképzelhetőnek.

A fenti európai uniós normák alapján az Sztj. 6. §-ába bekerült együttesen létrehozott mű minősítésnek és a jogi személy törvényi jogátszállásának a magyar jogszabály alapján három kumulatív, együttes feltétele van:

- a) ha a megalkotásában együttműködő szerzők hozzájárulásai olyan módon egyesülnek a létrejövő egységes műben, hogy nem lehetséges az egyes szerzők jogait külön-külön meghatározni, és
- b) ha a jogi személy kezdeményezésére és irányításával hozták létre a művet, és
- c) ha a művet a jogi személy hozta a saját nevében nyilvánosságra.

Az Sztj. fenti 6. § szerinti együttesen létrehozott mű bevezetéséhez írt miniszteri indoklás szerint

„a technikai fejlődés legújabb hullámai nyomán előtérbe kerültek a csoportosan, kollektív munkával – jelentős beruházást igénylő berendezéssel és felszereléssel, szervezett keretek között – létrejövő művek, amelyek szerzői gyakran nem vagy csak aránytalan nehézségek árán nevesíthetők. Ez a jelenség a modern szerzői jogi kodifikációt több országban (pl. Franciaországban, Spanyolországban, Szlovéniában) arra indította, hogy bevezesse és az általánostól eltérően szabályozza a 'kollektív', az együttesen létrehozott mű kategóriáját. A művek e fajtáját az jellemzi, hogy a mű megalkotásában együttműködnek a szerzők, akiknek a hozzájárulásai ennek során olyan módon egyesülnek a létrejövő egységes műben, hogy nem lehetséges az egyes szerzők jogait külön-külön meghatározni. E művek további jellemzője, hogy létrehozásukat külső – tehát a szerzők körén kívüli – személy vagy szervezet kezdeményezi és irányítja. Ilyen műveknél indokolt, hogy a szerzői jog jogosultja az a szervezet vagy személy legyen, amely, illetve aki kezdeményezte és irányította a mű létrehozását, majd

ezt követően az elkészült művet saját nevében nyilvánosságra hozta. Ez elérhető volna azzal is, ha a törvény az említett személyt, illetve szervezetet eleve a szerzői jogok eredeti alanyának minősítené, de – tekintettel a szerzőt természetes személynek tekintő elvi kiindulásra – helyesebbnek látszik, hogy a szerzői jog a törvény erejénél fogva szálljon át és a szerzők jogutódjaként illesse meg a szóban forgó személyt vagy szervezetet (6. §).”

A fenti definíció és a miniszteri indokolás alapján együttesen létrehozott műnek azok a művek minősülnek, amelyeknek számos szerzője van, akik mind-mind alkotó módon járultak hozzá a mű létrehozatalához, azonban a hozzájárulásuk nem különíthető el a mű többi részétől. Idetartozhatnak például a szoftverek, az adatbázisok, filmalkotásnak nem minősülő audiovizuális művek, ahol a csoportos alkotótevékenység megvalósul. Az eljáró tanács e körben hivatkozik az SZJSZT-02/2007/01 számú, együttesen létrehozott művekkel foglalkozó szakvéleményére, amelyben kifejtette, hogy

„... az együttesen létrehozott mű fogalmának lényegi eleme, hogy a szerzők ne, vagy csak aránytalan nehézségek árán legyenek azonosíthatóak. Ezt támasztják alá az Európai Unió azon szerzői jogi tárgyú irányelvei is, amelyek olyan műtípusok esetében hivatkoznak az együttesen létrehozott művekre, amelyek jellemzően sok, adott esetben sok száz szerzővel készülnek. Ilyen műtípus az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK irányelv szerinti adatbázis, illetve a számítógépi programalkotások védelméről szóló 91/250/EK irányelv szerinti szoftver is. Az, hogy egy mű az Szjt. szerint együttesen létrehozott műnek minősül-e, vagy sem, ténykérdés, azon a felek szándéka nem változtat.”

Mindezek alapján az eljáró tanács azt állapítja meg, hogy a szakvélemény tárgyát képező címketerv nem minősül együttesen létrehozott műnek, és azon az Szjt. 6. §-a alapján a kft.1 nem szerzett szerzői vagyoni jogokat, mivel nem felel meg az együttesen létrehozott mű Szjt. 6. § (1) és (2) bekezdése szerinti három kumulatív feltételének, vagyis:

- a) nincs számos, sok vagy több szerzője, az eljáró tanács e körben utal a jelen szakvélemény 1.2. pontjában foglaltakra;
- b) a címketervet nem a kft.1 irányításával hozták létre, ugyanis a kft.1-nek csak jóváhagyási joga volt a kft.1–kft.3-szerződés alapján, irányítási jogot a szerződés neki nem biztosított;
- c) a címkét és címketervet nem a kft.1 hozta a saját neve alatt nyilvánosságra, hanem a kft.2 a saját ásványvíztermékének csomagolásán és promóciója során.

Az eljáró tanács tehát a 2. konkrét kérdésre az alábbi választ adja:

A szakvélemény tárgyát képező címke és címketerv nem minősül együttesen létrehozott műnek, és azon az Szjt. 6. §-a alapján a kft.1 nem szerzett szerzői vagyoni jogokat.

3. Az eljáró tanács egyéb észrevételei

Az eljáró tanács álláspontja szerint szükséges megjegyezni, hogy a rendelkezésre bocsátott bűnügyi iratanyagban szereplő tanúvallomásokban, szerződésekben több helyen kerül megjelölésre, hogy valamely személy valamely brandelemnek, tervnek a „tulajdonosa”.

Az eljáró tanács rámutat, hogy a magyar szerzői jog rendszerében a szerzői mű tulajdonjoga és az azon fennálló szerzői vagyoni jogok egymástól elválhatnak. A szerződésekben és jognyilatkozatokban a tulajdonos, tulajdonjog kifejezések használata nem jelenti automatikusan azt, hogy a szerzői jogi védelem szintjét elérő alkotásról van szó, vagy az illető személy rendelkezik a szerzői vagyoni és/vagy személyhez fűződő jogokkal is.

A szerződési szabadság alapján lehetőség van arra, hogy a szerzői jogi védelem alkotás-szintjét el nem érő eredmények/teljesítmények hasznosítására lehet akár kizárólagos hasznosítási jogot tartalmazó szerződést is kötni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az így kötött ötlet-/ismerethasznosítási szerződés közvetett tárgya szerzői mű lenne. Ilyenkor a védelem relatív, a felek szerződésén (relatív szerkezetű jogviszonyon) alapul, és csak az ötlethasznosító szerződő féllel szemben áll fenn. (Ahhoz a polgári jogi, jelenleg csak a birtokba vehető dolgok körében értelmezhető tulajdonjog fogalom módosítására lenne szükség, hogy ne legyen kétségsbe vonható az ötletek adásvételére vonatkozó néhány soros okiratok szerződésként való létezése, illetve érvényessége.¹)

Dr. Bacher Gusztáv, a tanács elnöke
Dr. Horváth Katalin, a tanács előadó tagja
Sára Ernő, a tanács szavazó tagja

* * *

¹ Lásd: Nagykomentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez (szerkesztette: Gyertyánfy Péter). Walters Kluver, 2015, 1. §-oz fűzött magyarázat.